

Praha 21. února 2024

Stanovisko Ministerstva zdravotnictví k otázce stanovování bisfenolu A, halogenoctových kyselin a látek PFAS v pitných vodách v rámci úplného rozboru od 4. 1. 2024

Dle novely vyhlášky č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů, která vstoupila v účinnost dne 4. 1. 2024, jsou součástí úplného rozboru také stanovení bisfenolu A, halogenoctových kyselin a látek PFAS. Tyto látky mají stanovenou limitní hodnotu (NMH), která ale bude platná až od 12. 1. 2026.

V článku 25 odst. 1 směrnice č. 2020/2184 je uvedeno, že *...do 12. ledna 2026 přijmou členské státy opatření nezbytná k zajištění toho, aby u vody určené k lidské spotřebě byly dodrženy hodnoty ukazatelů stanovené v příloze I části B pro bisfenol A, chlorečnany, chloritany, halogenoctové kyseliny, mikrocystin-LR, PFAS celkové, sumu PFAS a uran...*

Docílit tohoto požadavku nelze prakticky jinak, než provedením stanovení těchto látek a zjištěním aktuálního skutečného stavu kvality pitných vod již před uvedeným rozhodným datem.

Promítnutí tohoto ustanovení do právního řádu ČR bylo v průběhu transpozice směrnice č. 2020/2184 a novelizace příslušných předpisů vyžadováno zástupci vládní legislativy, kteří kontrolují správnost a úplnost transpozice evropských předpisů.

Dle názoru MZ mají být uvedené 3 látky součástí provedených úplných rozborů již od data účinnosti vyhlášky. Jelikož jsou tyto tři nové látky v současném platném znění v rozsahu úplného rozboru uvedeny, dá se považovat jejich stanovení za povinné. Přejícné ustanovení má pouze odložit platnost jejich limitu.

Dle znění vyhlášky č. 252/2004 Sb. u bisfenolu A výjimky ze sledování umožněny nejsou. HAA není nutné stanovovat v případě, že pitná voda nebude chemicky dezinfikována. Sumu látek PFAS není nutné stanovovat v případě, že z rizikové analýzy provozovatele vyplývá, že nejsou ve zdroji pravděpodobné.

Některé laboratoře jsou již v současné době na stanovení uvedených látek vybaveny. Podle aktuální poptávky cen se jedná o navýšení ceny úplného rozboru o cca 10 tis. Kč na vzorek, pokud by byly stanoveny všechny tři zmíněné ukazatele.

MZ si je vědomo finančních nákladů, které musejí být vynaloženy provozovateli vodovodů/studní již před datem rozhodným pro plnění předepsaných limitů, a proto v souladu s odborným názorem SZÚ tímto sdělením připouští odklon od požadavku vyhlášky.

Dvouleté přípravné období pro sledování uvedených látek má být primárně obdobím screeningovým. Předpokládá se, že bude v zájmu provozovatelů stanovit si uvedené ukazatele v co nejvyšší četnosti tak, aby si byli sami jisti a mohli prokázat jak orgánu

ochrany veřejného zdraví, tak i odběratelům, že vyžadované limity v pitné vodě pro bisfenol A, halogenoctové kyseliny a látky PFAS budou od 12. 1. 2026 splněny.

MZ konkrétně připouští tyto alternativy pro stanovení jednotlivých ukazatelů:

- V případě stanovení ukazatele **bisfenol A** postačuje četnost stanovení v pitné vodě v rámci úplného rozboru alespoň 1 x ročně (u oblastí, kde se provádí úplný rozbor 1 x za 2 roky, pak postačuje stanovení v četnosti právě 1 x za 2 roky).
V případě potřeby může provozovatel vodovodu/studny, který má provést jedno stanovení v roce 2024 a jedno stanovení v roce 2025, obě tato stanovení realizovat v roce 2025 tak, aby obě stanovení byla provedena v různých částech roku s patřným časovým odstupem. Tímto je provozovateli umožněno náklady na tato stanovení vhodně zahrnout do finančních kalkulací na rok 2025.
Odběr vzorku se provede v místě dle uvážení a rozhodnutí osoby odpovědné za technologii úpravy vody a její rozvod v síti. V rámci sítě se nepředpokládá změna obsahu této látky ve vodě.

- V případě stanovení ukazatele **halogenoctové kyseliny (HAA)** postačuje provést v rámci úplného rozboru odběr v distribuční síti v místě/místech s nejdelsí dobou zdržení, a to v této četnosti:
 - U provozovatele s počtem obyvatel zásobované oblasti při denní spotřebě 200 l na osobu > 100 tis. – 6 x ročně.
 - U provozovatele s počtem obyvatel zásobované oblasti při denní spotřebě 200 l na osobu v rozmezí od 50 tis. do 100 tis. – 3 x ročně.
 - U provozovatele s počtem obyvatel zásobované oblasti při denní spotřebě 200 l na osobu od 5 tis. do 50 tis. – 1 x ročně (pokud je pH vody < 7, tak v tomto konkrétním případě však 2 x ročně).
 - U provozovatelů s menším počtem obyvatel, než je 5 tis. v zásobované oblasti při denní spotřebě 200 l na osobu - minimálně jedno stanovení za rok.
 - U oblastí, kde se provádí úplný rozbor 1 x za 2 roky, pak postačuje stanovení v četnosti právě 1 x za 2 roky.

V případě potřeby může provozovatel vodovodu/studny výše uvedená stanovení přesunout a realizovat najednou v roce 2025 a to tak, aby stanovení byla vhodně provedena v kritických částech roku. Tímto je provozovateli umožněno náklady na tato stanovení vhodně zahrnout do finančních kalkulací na rok 2025.

Pozn.: HAA se stanovují pouze v případě, že se k dezinfekci pitné vody používá chemická dezinfekce.

- U **sumy PFAS** látek v případě, že provedená riziková analýza nevyloučí ukazatel ze sledování, postačuje stanovení v pitné vodě v rámci úplného rozboru alespoň 1 x ročně (u oblastí, kde se provádí úplný rozbor 1 x za 2 roky, pak postačuje stanovení v četnosti právě 1 x za 2 roky).
V případě potřeby může provozovatel vodovodu/studny, který má provést jedno stanovení v roce 2024 a jedno stanovení v roce 2025, obě tato stanovení realizovat v roce 2025 tak, aby obě stanovení byla provedena v různých částech

roku s patrným časovým odstupem. Tímto je provozovateli umožněno náklady na tato stanovení vhodně zahrnout do finančních kalkulací na rok 2025.

Stanovení PFAS látek v pitné vodě se považuje za vhodné doplnění rizikové analýzy vycházející např. z dat o výskytu látek v povrchových vodách. Se stanovením PFAS tedy není nutné čekat na dokončení posouzení a řízení rizik.

V případě, že výsledky provedených odběrů výše uvedených látek budou překračovat budoucí platné limity nebo se jim budou blížit (> 80 % limitu), měl by provozovatel vodovodu/studny provést kontrolní odběr(y) a analýzu(y) pro potvrzení předchozího nevyhovujícího nebo skoro nevyhovujícího výsledku.

MZ je rovněž toho názoru, že čím větším počtem provedených stanovení provozovatel vodovodu/studny bude disponovat, tím snazší pro něj bude v budoucnu získat případné povolení o snížení četnosti stanovení ukazatelů dle § 4 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a rovněž v případě nevyhovujících výsledků daných ukazatelů bude moci včas provést nápravná opatření nebo bude alespoň lépe připraven na žádost o vydání „výjimky“ (rozhodnutí o stanovení mírnějšího hygienického limitu) dle § 3a odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb.

MZ považuje výše uvedené za vhodné alternativní naplnění požadavku vyhlášky č. 252/2004 Sb. (konkrétně přílohy 5 v tab. 2 stanovující rozsah úplného rozboru) před rozhodným datem 12. 1. 2026.

Výše uvedený postup lze považovat za dostatečný pro provedení potřebné předběžné analýzy stavu kvality pitné vody ve všech oblastech ČR.

Uvedené minimální požadavky na četnost stanovení ukazatelů budou vyžadovány místně příslušnými orgány ochrany veřejného zdraví.

Platnost tohoto stanoviska je stanovena od data jeho vydání do 11. 1. 2026. Od 12. 1. 2026 je nutno již striktně dodržovat požadavky vyhlášky č. 252/2004 Sb. v celém jejím rozsahu.

V případě zájmu o snížení četnosti stanovení zmíněných (nebo jiných) ukazatelů bude provozovatel po 12. 1. 2026 postupovat podle § 4 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb.

Matyáš Fošum

ředitel odboru ochrany veřejného zdraví

podepsáno elektronicky